

sem. Egyénisége olyan bőségesen gazdag volt, mint senki más színészé. Új, meg új emberi arcok, új, meg új emberi beszédek, járások, testtartások, hangsúlyok ömlöttek belőle pazarlóan, mint az őszerejű forrásból a tiszta víz. A színész ősi ösztöne buzogott benne: másnak lenni, mint ami vagyok. Ő mindig más akart lenni, mint ami. Ezért sokszor még nappali életében is más, meg más alakot, arcot, beszédmodort öltött magára, mint egy bozorkánymester.

»Szerepfaló« volt, mint — nagy Jászaink szerint — minden igazi színész. Mindent el akart játszani, mert az örökké embert alkotó ösztön titokzatos tüze égette a lelket. Sikert akart. Vállalkozott még szalonszerepekre is, pedig azok nem voltak neki valók. Egy kedélyes, de arisztokratikus alak eljátszása után egyik kritikusa megállapította, hogy »Megyeri inkább Fipsz szabót játszott.« A sikert annyira szomjazta, — mint minden színész-lélek — hogy még drámaírássra is ráadta magát, pedig erre nem volt komoly tehetsége. Darabjának címe: »Solymosi vár, vagy a hét utazó s a zarándok.« Eredeti nemzeti dráma 3 szakaszban.

Pesti pályafutása elején így ír róla a »Honművész«: »Ő minden szakban más, meg más, mivel gondolkodva veszi fel a tükrözendő személyek karakterét s emberismeretre, tapasztalásra alapítja előadását.« Pályája vége felé így írnak róla: »Lapjaink olvasói tudni fogják, mit tartunk egy Megyeriről, a még eddig honi színészeinktől utól nem értről.« Majd, mikor több művésszel együtt említik: »Ezek az új iskola képviselői Megyerivel élükön.« Az új iskola nyilván azt jelentette, hogy kartársai a természetességet is csodálták Megyeri Károlyban. Vachot Imre, aki a legkeményebb bírálók egyike volt, azt írja róla, hogy a víg szerepekben nagyobb, de nem lehet őt csak mint kómikust, vagy tragikust megítélni, hanem általában mint csodálatra méltó karakterábrázolót.

Korának nagy tréfacsinálója volt. Adomák egész légioja fűződik nevéhez. Vörösmarty Mihály így szól Megyeri-epigrammájában:

Mely nevetés ez alant? Mi öröm van a síri
[világban?]

A komor árnyak közt Megyeri szelleme jár.

Petőfi híres versét így kezdi: Megyeri!
Van-e, ki e nevet nem ismeri?

Majd ismét Vörösmarty szavát idézzük róla:

Eddig néma valék, bércebe temetve, vadon kő,
Mest szomorú emlék, gyásznak alakja vagyok.
Meg ne ítéljétek a víg arcért. Megyeri sirján
Lelke van a kőnek: élni, kacagnia kell.

1839-ben, két évvel a »nemzeti játékszín« fölavatása után, Megyeri összekülönbözött Schodelnéval, az énekesnővel. Schodelné nagyhatalom volt a színházban: Nyári Pál pestmegyei alispánnak volt a barátnője. Megyerinek távoznia kellett a színházból, ahová csak 1841 februárjában tért vissza. Kevéssel utóbb, 1842-ben nagy betegség támadja meg az alig negyvenöt éves művészt. Sokáig nem játszhat, midőn föllép, a »Regélő« így ír róla: »Vajha ezen derék színészünk, ki a maga nemében kipótolhatatlan leend, minél tovább működhessek még, színi iskola hiánya miatt semmi új és kitűnő színészi sarjadékot (succrescentiát) elő nem mutatható, idő előtt romokba dülendő szegény árva nemzeti színpadunkon.« E sorok már búcsúztatják a nagy színészt. Megjelenésük után két héttel, 1842. nov. 3-án van a jutalomjátéka »A peleskei nótárius«-ban. A nótáriust akkor játszotta harmincadszor. Öt hét múlva, 1842. dec. 12-én az ezermester már halott volt.

Bajza József, a nagy költő és kemény kritikus fölszólította Megyeri színésztársait, hogy könyvben örökítsék meg a nagyszerű művész alkotásait. A fölszólításnak nem volt hatása. Megyeri zseniális alakját, emberi és művészi ábrázatának körvonalait a korabeli kritikákból kell kihamoznunk. E kor kritikusaíé az érdem, hogy valamennyire sikerül az igyekezetünk. Fölhasznált forrásmunkánk: Szigligeti Ede: Színészarcok. Vas Gereben: A nemzet napszámjai. Rakodezay Pál: Egressy Gábor és kora. A »Honművész«, a »Regélő« évfolyamai. Vörösmarty Mihály összes művei. Balassa Imre: Öt régi színészarcok. Szuper Károly naplója. Vörösmarty, Bajza, Kiss Iván bírálatai.

Balassa Imre.

Megyeri (Magyar) László, színész, sz. 1896. jún. 14-én, Vaál községben. (Féjér m.). 1922-ben lépett a színpályára.